

Visionen för Falu kommun

Innehållsförteckning

Visionen – Ett större Falun.....	3
Perspektiv på visionen.....	4
Trygghet och välfärd	4
Näringsliv och arbetsmarknad.....	4
Hållbar utveckling	4
Plats för alla.....	5
Samhällsplanering och infrastruktur	5
En del av resten av världen.....	5
Bilaga 1 Värderingar	6
Bilaga 2 Varför en vision?.....	8
Bilaga 3 Tillvägagångssätt	9
Bilaga 4 Omvärlden	10
Bilaga 5 Fortsatt arbete	11

Visionen: ett större Falun

Ett större Falun är både ett konstaterande att Faluns befolkning har växt de senaste 45 åren och att Falun har en ambition och beredskap för att fortsätta växa.

Ett större Falun har ett brett och varierat utbud av boendemiljöer, arbetstillfällen, kultur-, idrotts- och fritidsmöjligheter. Det finns något för alla med utrymme för olika subkulturer och det är nära till allt.

Ett större Falun ser inte kommungränser som hinder för var man arbetar eller bor. Ett utvecklat samspel mellan landsbygd och stad och med närliggande kommuner skapar än fler möjligheter än var och en för sig.

Ett större Falun vågar också tro på en fortsatt positiv utveckling och har modet att ta beslut som stödjer utvecklingen för att bli "Ett större Falun".

Ett större Falun är attraktivt för dem som bor och verkar i eller i närheten av Falun, vilket i sin tur kan locka fler att flytta hit.

Ett större Falun tar ansvar för miljö, ekonomi och social hållbarhet. Det är en förutsättning och framgångsfaktor för långsiktig tillväxt.

Perspektiv på visionen

För att nå visionen krävs ett långsiktigt arbete med samverkan mellan och inom flera verksamhetsområden. Det kräver bland annat att följande perspektiv tillgodoses:

- Trygghet och välfärd
- Näringsliv och arbetsmarknad
- Hållbar utveckling
- Plats för alla
- Samhällsplanering och infrastruktur
- En del av resten av världen

Trygghet och välfärd

Falun har väl utbyggda välfärdssystem för att tillgodose de grundläggande mänskliga behoven av trygghet, hälsa, utbildning och försörjning. Jämfört med andra kommuner i Sverige har Falun något lägre arbetslöshet och utanförskap, men kan på intet sätt slå sig till ro.

För att skapa trygghet och välfärd samverkar flera aktörer i samhället, till exempel kommun, landsting, polis, försäkringskassa och arbetsförmedling. Även livsmedelsbutiker och bensinmackar har betydelse för den upplevda tryggheten, det gäller inte minst på landsbygden.

Ett större Falun kräver en väl fungerande välfärd för att alla ska kunna känna sig trygga i att det finns ett skyddsnät när det behövs. Skolan har en helt avgörande roll för att kommande generationer ska kunna skapa sig en trygg framtid och förebygga utanförskap. Förutom humana aspekter finns även ekonomiska incitament att minska klyftorna i samhället.

Näringsliv och arbetsmarknad

Falun har ett brett och varierat näringsliv med cirka 3 500 aktiva företag, vilket visat sig vara relativt robust vid konjunkturnedgångar. Huvuddelen är en- eller fåmansföretag. Generellt fungerar kompetensförsörjningen, men inom vissa branscher är spetskompetenser svårrekryterade.

Ett större Falun kräver att det befintliga näringslivet ges förutsättningar att leva vidare och växa. Företagare i Falun som är nöjda med företagsklimatet är de bästa ambassadörerna för att locka hit nya etableringar.

Det kommunala uppdraget handlar om att skapa förutsättningar som underlättar för företagande och tillväxt, bland annat genom att erbjuda god service och att göra tröskeln mellan utbildning och arbetsliv så låg som möjligt. Falun vill särskilt uppmuntra företag som tar stort socialt ansvar och värnar om miljön.

Hållbar utveckling

Falun har en lång tradition av att arbeta med sociala, miljömässiga och ekonomiska hållbarhetsfrågor. Ett exempel är det kommunala energibolaget Falu Energi och vatten, som ligger i framkant i världen. Bolaget producerar el, värme och kyla som till hundra procent är förnyelsebar och huvuddelen av Faluns avfall återvinns.

Ett större Falun behöver väva samman ekonomi, miljö, folkhälsa och sociala värden för att vara en långsiktigt hållbar kommun så att även kommande generationer vill och kan leva här. Respekt och ansvar för människors och miljöns behov förenas med nyfikenhet, nytänkande och mod att pröva nya vanor och tekniska lösningar för ett hållbart samhälle. Ett långsiktigt hållbarhetsarbete i framkant har en potential att skapa nya jobb men är också viktigt för Faluns identitet och kan vara avgörande för var man väljer att bo.

Plats för alla

Falun har en spännande blandning av människor och subkulturer där alla får plats. Oavsett bakgrund, ålder eller intresse finns något för de flesta genom den bredd och variation som finns på arbetsmarknaden, men också i form av möjligheter inom kultur, idrott och fritid.

Ett större Falun kräver inte bara tolerans för olikheter – olikheter är en förutsättning för att nya idéer ska födas och utvecklas. Falubornas kreativitet är den viktigaste resursen för att utveckla Falun vidare, i samverkan mellan högskola, näringsliv och offentlig sektor.

Samhällsplanering och infrastruktur

Falun har unika och varierade miljöer och det finns en närhet till allt som behövs för ett bra liv. Det finns en potential i att förtäta stads kärnan, men även Faluns landsbygd kan erbjuda alternativa boendemiljöer, verksamheter och närhet till natur. Faluns unika historia präglar byggnader och miljöer, inte minst Världsarvet som ger Falun sin speciella karaktär och identitet.

Ett större Falun kräver framförallt en beredskap och förmåga att möjliggöra att Falun växer med ökat behov av bostäder, förskolor, nya företag och så vidare. Attraktiva miljöer för boende och fritid kan i sig vara en flyttanledning. Den långsiktiga utmaningen är att planera en växande kommun som skapar miljöer som förenklar mötet mellan människor, vilket kan handla om såväl mötesplatser som väl fungerande kommunikationer. Faluns identitet kan förstärkas om gestaltningen av staden har en balans mellan moderna uttryck och respekt för historien.

I *översiktsplanen FalunBorlänge* och i *strategi för stadsutveckling* utvecklas samhällsplaneringen och infrastruktur ytterligare. Strategin visualiserar en växande innerstad. I översiktsplanen beskrivs den tätortsnära landsbygdens betydelse för att kommunen ska utvecklas, men också landsbygdens fördelar av närheten till en fungerande och pulserande stad.

En del av resten av världen

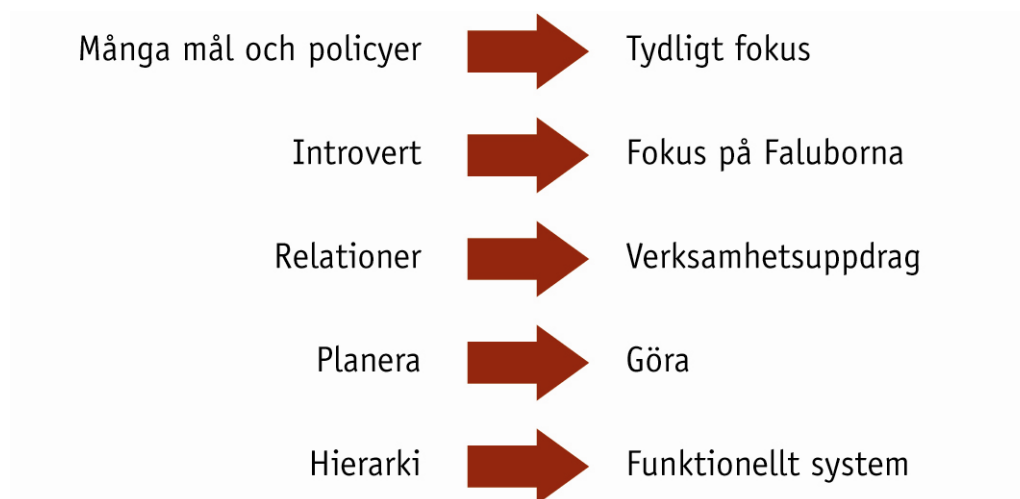
Många av Faluns företag och evenemang har en nationell eller internationell målgrupp. Falun har flera etablerade samarbeten på regional, nationell och internationell nivå. Samarbetet med Borlänge är viktigt för att kommunerna tillsammans ska fungera som en sömlös region för arbete, boende, fritid och kultur. En gemensam kommuntäckande översiktsplan är ett exempel på samarbetet, men samverkan sker även inom många andra områden.

Ett större Falun kräver en fortsatt utveckling av samverkan med Borlänge i syfte att skapa en gemensam identitet som "FalunBorlänge". Tillsammans kan vi driva utvecklingen i och utanför regionen.

I en globaliserad värld blir det allt viktigare att profilera Falun internationellt, men också att söka de samarbeten och den kunskap som är mest fruktbar. Antingen i de kunskaper och erfarenheter som ett mångkulturellt samhälle inrymmer eller där spetskunskapen finns.

Bilaga 1 Värderingar

Visionen handlar om hur Falun ska utvecklas in i framtiden, det vill säga inom hela det geografiska området. För att stödja visionen har förhållningssätt för kommunorganisationen tagits fram. Som utgångsläge för detta har nedanstående bild använts för att beskriva vilken förskjutning som behöver åstadkommas från dagens uppfattade bild till önskvärt tillstånd.

Det går självklart inte att generalisera genom att säga att bilden gäller alla i Falu kommun eller att alla uppfattar organisationen på detta sätt, men i visionsarbetet har det funnits stor samsyn om att sträva efter en förskjutning mot det önskvärda tillståndet. För att åstadkomma detta är det två värderingar som behöver genomsyra verksamheten:

- **Nyttan för Faluborna**

Allt som görs ska vara med nytta för Faluborna för ögonen. Det som inte direkt eller indirekt ger fördelar för Faluborna måste ifrågasättas. Att komma fram till ett resultat eller att ge besked är en förutsättning för att skapa nytta.

- **Enkla att samarbeta med**

I en stor och multiprofessionell organisation som Falu kommun finns expertis och ansvariga inom alla verksamhetsområden. Emellanåt händer det att Falubor eller företagare ”kommer i kläm” på grund av att verksamhetsområden inte är överens inom organisationen. För att det ska vara enkelt att samarbeta med kommunen måste vi därför se till att vi samarbetar internt först och inte låter ”stuprör” hindra oss.

Stor del av verksamheten styrs av omfattande regelverk som vi ska behärska, men inte gömma oss bakom. God byråkrati handlar om att ha nödvändiga rutiner som förenklar att göra rätt.

Bilaga 2 Varför en vision?

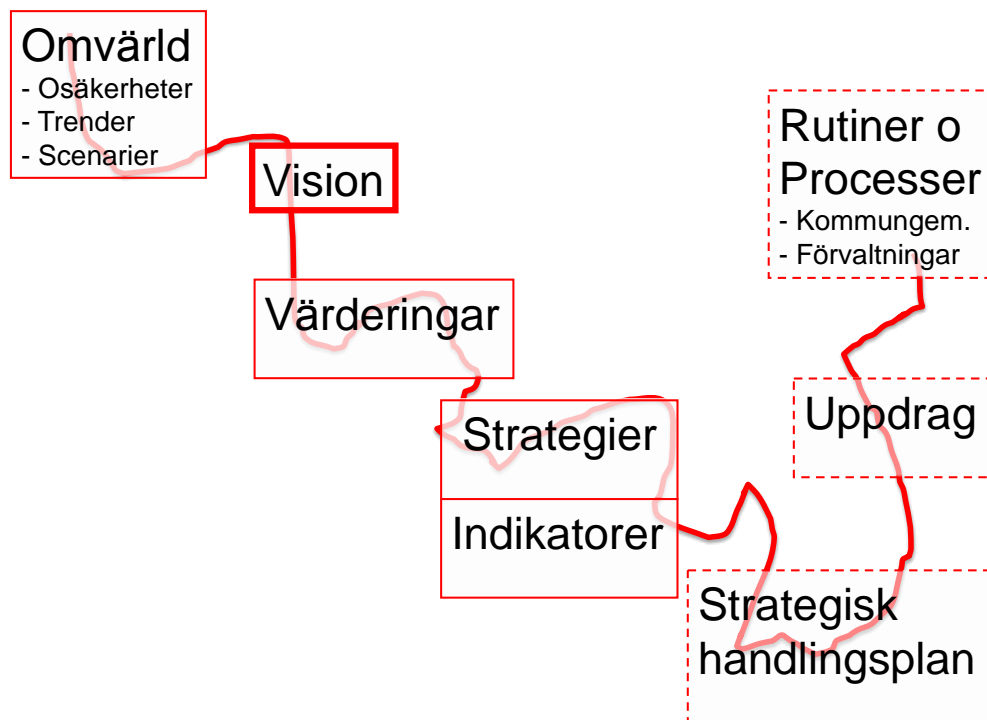
När visionsarbetet inleddes gjorde skolförvaltningen en sammanställning över vilka dokument som styr en rektor. Resultatet blev 166 program, riktlinjer, stadsbidrag med mera, som i sin tur inrymmer mål, rutiner och regler. Även om allt som finns beskrivet i dem är korrekt kan man konstatera att det inte är en tydlig styrning eftersom det är omöjligt att förhålla sig till så många styrdokument.

Behovet av en övergripande ledstjärna och ett tydligt fokus för kommunen är efterfrågad av chefer och medarbetare, men också av Falubor, vilket framkommit i intervjuer.

Falu kommun använder cirka åtta miljoner arbetstimmar per år som utförs av kompetenta medarbetare. Syftet med visionen är att rikta all den kompetensen i en och samma riktning. För att göra det behöver visionen vara styrande och få konsekvenser för vårt agerande. Det kan exempelvis handla om vägledning vid beslutsfattande: ”stödjer detta beslut visionen?”
Därför är det inte en slogan som är lösningen.

För att visionen ska vara ”på riktigt” måste den möta våra viktigaste utmaningar, vilket i sin tur betyder att det inte är något som går att lösa på ett år. Stora utmaningar tar längre tid än små. Visionen behöver därför sträcka sig över flera mandatperioder för att den ska kunna leda till resultat.

Men visionen är inte lösningen på alla utmaningar och kan inte ersätta alla styrdokument. Däremot behöver ”den röda tråden” hänga ihop, vilket åskådliggörs i bilden nedan.

Bilaga 3 Tillvägagångssätt

Under förra mandatperioden gavs kommunalråden i uppdrag att ta fram en vision för Falu kommun. Parallellt med detta påbörjades ett varumärkesarbete som leddes av informationsavdelningen, men visionsarbetet tog aldrig riktig fart. Vid halvårsskiftet 2011 gavs den nye kommundirektören uppdraget att fullfölja visionsarbetet.

Under första halvåret 2012 planerades hur visionsarbetet skulle genomföras och arbetet påbörjades sedan i maj 2012.

I arbetet har följande personer informerats eller haft möjlighet att delta och ge inspel:

- I samband med varumärkesarbetet intervjuades ett stort antal Falubor, vars synpunkter även var viktiga för visionsarbetet
- Presidierna för alla nämnder och utskott
- Förvaltningschefer, kontorschefer och bolagens verkställande direktörer
- Alla chefer i Falu kommun (i samband med Stora chefsmötet)
- Näringslivsforum och Tillväxtrådet där ett femtontal företagare och representanter från Landstinget Dalarna, Högskolan Dalarna och Stiftelsen Teknikdalen ingår
- Landsbygdsgruppen har fått information
- Centrala samverkansgruppen har fått information vid några tillfällen
- Alla medarbetare har fått information om visionsarbetet i bloggar och artiklar på intranätet Insidan och i personaltidningen Insikt, med möjlighet att ge feedback.
- Allmänheten har fått information via falun.se och en monter under demokrativeckan, september 2013. Möjlighet att lämna synpunkter via e-post eller brev.

Arbetsgången har schematiskt följt nedanstående steg:

1. Kick-off
2. Omvärldsanalys
3. Interna utmaningar
4. Vad finns sedan tidigare?
5. Paketering
6. Beslut

Alla deltagare har dock inte berörts av alla stegen.

Bilaga 4 Omvärlden

En kommuns ansvar är mångfacetterat och påverkar medborgarna varje dag under hela livet. Därför finns det mängder av faktorer som påverkar kommunens uppdrag och utveckling, vilket kan innebära större eller mindre utmaningar. En analys av trender och osäkerheter i omvärlden är därför nödvändig för att kommunen ska kunna möta framtida utmaningar.

13 trender som påverkar det kommunala uppdraget mot 2020

I ett så kallad "framtidslab" har Sveriges Kommuner och Landsting tillsammans med Kairos Future arbetat fram ett underlag för att diskutera viktiga drivkrafter och trender i omvärlden samt utmaningar för kommuner och landsting.

Resultatet presenteras bland annat i en kort animerad film som kan tjäna som inspiration till egna framtidsdiskussioner. Filmen, som finns att se på www.youtube.com/watch?v=bREOWap_ur8 pekar på följande 13 trender:

- Ålderspucklar
- Generationsskutt
- Matchningsproblem på arbetsmarknaden
- Rörlighet
- Polariserad befolkning
- Medicinska och behandlingsmässiga genomslag
- Klimatsmart teknik
- Virtuella världar och universella nätverkssamhällen
- Dyrare tjänster
- Identitetsekonomi
- Global sårbarhet
- Lokal rådighet förändras
- Instrumentellt beslutsfattande

I arbetet med att ta fram visionen har det konstaterats att alla trenderna påverkar Falun direkt eller indirekt. Vissa går att påverka, medan andra är mindre påverkbara. Det finns ingen entydig uppfattning om att någon av de 13 trenderna är mer viktig för Falun.

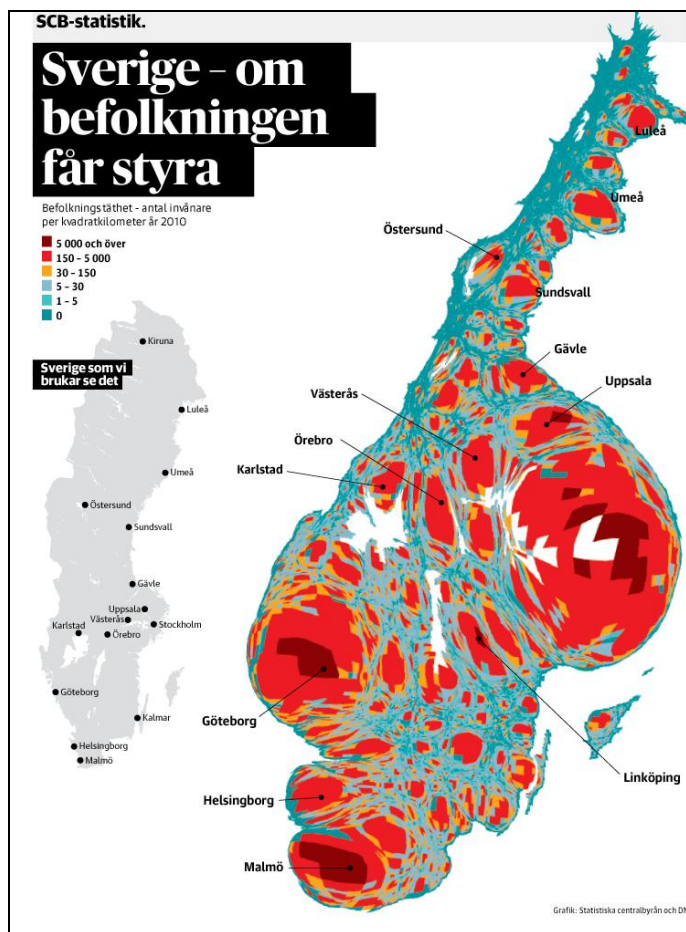
Urbanisering

Utöver ovanstående trender är det förmodligen urbaniseringen som har störst påverkan för kommunen. Urbanisering är på intet sätt en ny företeelse, men går fortare nu än på mycket länge. Sverige har den snabbaste urbaniseringstakten i hela EU. I våra tre största städer bor mer än 50 procent av Sveriges befolkning och inflyttningen till Stockholm motsvarar två busslaster om dagen. Samtidigt sker det motsatta i många av Sveriges 290 kommuner, i över 200 av dem minskar befolkningen vilket i sin tur innebär minskade skatteintäkter. I 91 av dem har minskning varit mer än 10 procent de senaste 30 åren och de som stannar kvar är främst äldre personer med stora behov av välfärdstjänster.

Dessa kommuner för en kamp om att få pengarna att räcka till den lagstadgade välfärden; skola, vård och omsorg. Det är därför ett strategiskt mål för alla kommuner att åtminstone inte minska, men helst att växa för att kunna få mer skattemedel och därmed kunna förbättra välfärden och bli än mer attraktiv.

Urbana miljöer och stora städer blir större och koncentration av människor, kunskap och idéer ger den kritiska massa som genererar tillväxt av välfärd, kreativitet och företagande. I en tid av ökande globalisering och en föränderlig ekonomisk geografi är det viktigt att finna former för samverkan inom och mellan regioner som gör att attraktionskraften för människor, kompetens och kapital finns kvar och helst ökar.

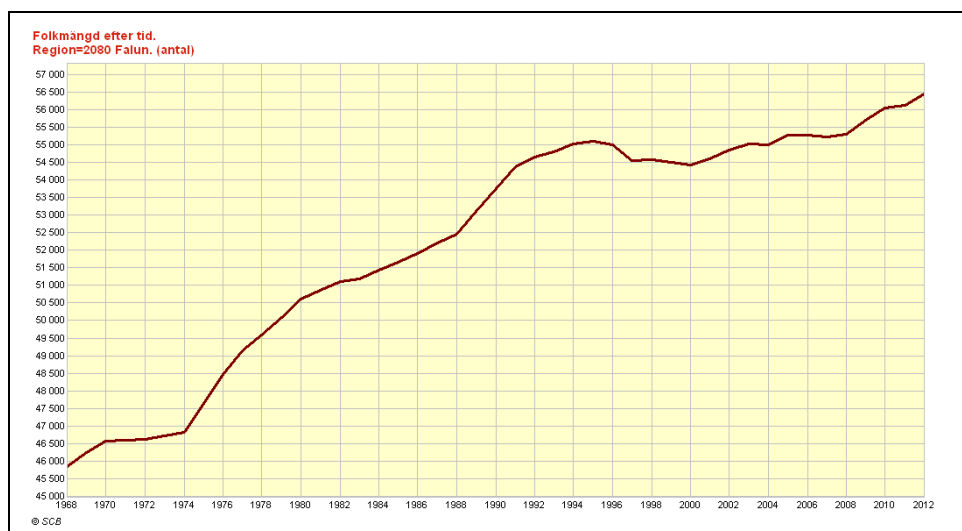
Utifrån detta råder en stark konkurrens mellan kommuner om arbetstillfällen, inflyttning, infrastruktursatsningar, företagsetableringar, att få större evenemang med mera.

I Dalarna intar Falun och Borlänge en särställning som de befolkningstätaste och ekonomiskt mest aktiva kommunerna. Städerna ligger geografiskt nära varandra och bildar en gemensam arbetsmarknads- och bostadsregion.

Faluns befolkning har ökat kontinuerligt under en stor del av 1900-talet. Diagrammet nedan visar utvecklingen sedan 1969 och framåt. Som framgår har Falun under den perioden haft en generell befolkningsökning med undantag av fem år. Trots ökningen totalt så minskar andelen Falubor i åldern 19-29 år.

En tredjedel av Faluns befolkning bor på landsbygden.

Bilaga 5 Fortsatt arbete

Införande

Efter beslut om visionen kommer arbetet med att omsätta visionen i alla verksamheter att påbörjas. På varje arbetsplats behöver chefer och medarbetare diskutera och komma fram till vad visionen betyder för dem och på vilket sätt de ska bidra till att nå visionen.

Nyttan av visionen kommer att stå i proportion till graden av delaktighet och engagemang.

Konsekvenser

För att åstadkomma den röda tråd som beskrivs i bilaga 2 behöver visionen få konsekvenser på:

- Verksamhetsplaneringsprocess
- Styrmodellen
- Strategiska mål
- Varumärkesarbete och övrigt kommunikationsarbete
- Med mera

Nedanstående bild visualiserar en målbild för hur alla kommunövergripande styrdokument bör hänga ihop:

